

Zahájení trestního stíhání

V době rozhodování podle § 160 odst. 1 tr. ř. nelze po orgánech činných v trestním řízení požadovat natolik vyčerpávající vyjádření všech skutkových okolností, jež předmětný trestný čin charakterizují, neboť trestná činnost v tomto stadiu trestního řízení nemusí (a často ani nemůže) být prokázána a ve skutkové větě popsána natolik spolehlivě a v takové šíři, jako je tomu např. u podané obžaloby.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 1626/2008, ze dne 24.6.2009)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, které podala nejvyšší státní zástupkyně v neprospěch obviněného Ing. R. K. proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 6 To 338/2008, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 6 T 80/2008, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 6 To 338/2008, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 6 T 80/2008. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená usnesení, pokud vzhledem k změně, k níž došlo jejich zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Obvodnímu soudu pro Prahu 4 přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 4 usnesením ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 6 T 80/2008, zastavil podle § 314c odst. 1 písm. a) tr. ř., § 188 odst. 1 písm. c) tr. ř., § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř. a § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. trestní stíhání obviněného Ing. R. K. pro skutek spočívající v tom, že dne 19. 10. 2004 v 19.35 hod., na parkovišti v P., ul. H., v úmyslu zprostředkovat prodej celkem 544 krabiček řezaného tabáku v balení 200 g neoprávněně označených ochrannou známkou „Česká směs standard 200 g - řezaný tabák“ prostřednictvím kupce D. V., za účelem dalšího obchodování, překládal společně s osobami Q. D. N. a N. B. T. T., krabice s výrobky označenými „Česká směs standard 200 g - řezaný tabák“ z osobního vozidla VW Golf do nákladního vozidla Mercedes Sprinter, ačkoli po předchozím jednání s M. K. věděl, že se jedná o padělky originálního výrobku nabízené k prodeji za nižší cenu, než je cena běžná v obchodní síti, a že ochranná známka je registrována Úřadem průmyslového vlastnictví pro majitele P. K., bytem O. jako „Česká směs Lulkový tabák“, přičemž byl na místě zadržen pracovníky Celního ředitelství Praha, v němž obžaloba spatřovala pokus trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 150 odst. 1 tr. zák.

Proti uvedenému usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 podal státní zástupce Obvodního státního zastupitelství stížnost, kterou Městský soud v Praze usnesením ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 6 To 338/2008, podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. jako nedůvodnou zamítl.

Citované usnesení Městského soudu v Praze napadla nejvyšší státní zástupkyně dovoláním podaným v neprospěch obviněného Ing. R. K. ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. ve spojení s důvody pod písmeny f), g) téhož ustanovení, tedy že bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., ačkoliv byly v řízení mu předcházejícím dány důvody dovolání uvedené v písmenech f) a g), tedy že bylo rozhodnuto o zastavení trestního stíhání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí, a že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném

nesprávném hmotně právním posouzení.

Nejvyšší státní zástupkyně úvodem svého podání zrekapitulovala úkony orgánů činných v trestním řízení učiněné v této věci až do vydání napadeného rozhodnutí. Soudům obou stupňů dovolatelka především vytkla nesprávné posouzení hmotně právních aspektů usnesení o zahájení trestního stíhání. Zdůraznila přitom podstatu institutu promlčení trestního stíhání, kterým je zánik trestní odpovědnosti pachatele trestného činu uplynutím zákonem stanovené promlčecí doby. Jde o vyjádření poklesu zájmu společnosti potrestat pachatele trestného činu odstupem určitého času, kdy zaniká potřeba trestně právní reakce na spáchané jednání z hlediska generální prevence i z hlediska prevence individuální. Zákon však současně v ustanovení § 67 odst. 3 tr. zák. stanoví důvody, za nichž dochází k přerušení běhu promlčecí doby, a kdy tak počíná běžet nová promlčecí doba. Jako první důvod citované ustanovení uvádí sdělení obvinění pro trestný čin, o jehož promlčení jde, jakož i po něm následující úkony policejního orgánu, státního zástupce nebo soudu směřující k trestnímu stíhání pachatele. Dovolatelka dále uvedla, že od účinnosti novely trestního řádu provedené zákonem č. [265/2001](#) Sb. je za sdělení obvinění považováno rozhodnutí policejního orgánu o zahájení trestního stíhání určité osoby jako obviněného a jeho následné doručení obviněnému. Připomněla současně, že uvedené usnesení je vykonatelné okamžikem svého vydání, neboť proti němu přípustná stížnost nemá odkladný účinek. Vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání, resp. jeho doručením oprávněným osobám, je tak podle přesvědčení nejvyšší státní zástupkyně vyjádřena vůle státu vést trestní stíhání pro konkrétní skutek a proti konkrétní osobě. Doručení takového usnesení je podle názoru nejvyšší státní zástupkyně spojeno s hmotně právním účinkem – zahájením trestního stíhání ve smyslu § 67 odst. 3 písm. a) tr. zák. a tímto úkonem tak dochází k přerušení běhu promlčecí lhůty, což nemůže zvrátit ani případná procesní vada usnesení o zahájení trestního stíhání. Dovolatelka připustila, že jakékoli právní účinky by byly vyloučeny pouze u nicotného právního úkonu, za který však nelze příslušné usnesení v předmětné trestní věci považovat.

Přerušení běhu promlčecí lhůty obecně mohou podle dovolatelky kromě usnesení o zahájení trestního stíhání způsobit i další úkony, a to i v případě, kdy jsou zatíženy procesními vadami. Odkázala přitom na rozhodnutí č. [24/1972](#) Sb. rozh. tr., v němž tehdejší Nejvyšší soud vyjádřil názor, podle něhož rozhodnutí o zastavení trestního stíhání vydané při nedodržení některých ustanovení trestního řádu je důvodem pro přerušení promlčení trestního stíhání ve smyslu § 67 odst. 3 písm. a) tr. zák.

Závěrem svého dovolání nejvyšší státní zástupkyně konstatovala, že účinek přerušení běhu promlčecí doby podle § 67 odst. 3 písm. a) tr. zák. způsobují úkony určených orgánů činných v trestním řízení, směřující k trestnímu stíhání pachatele, jež jsou reálným projevem vůle těchto orgánů vést trestní stíhání a naplnit tak účel trestního zákona, a to bez podmínky naprosté procesní bezvadnosti těchto úkonů s výjimkou úkonů nicotných. Navrhla proto, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. a § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 6 To 338/2008, jakož i jemu předcházející usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 6 T 80/2008, i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. soudu prvního stupně přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Jak bylo uvedeno shora, dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. uplatnila dovolatelka v jeho druhé alternativě a to společně s důvody podle písm. f) a g) citovaného ustanovení, jež podle jejího přesvědčení byly dány v řízení předcházejícím napadenému usnesení Městského soudu v Praze.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. je naplněn za situace, kdy bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, o zastavení trestního stíhání, o podmíněném zastavení trestního stíhání, o schválení narovnání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. Předmětem

dovolání je trestní věc, v níž bylo rozhodnuto o zastavení trestního stíhání pro jeho nepřipustnost způsobenou marným uplynutím promlčecí doby, což však nejvyšší státní zástupkyně svými námitkami zpochybnila, a relevantně tak uplatnila tento dovolací důvod.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Podstatou právního posouzení skutku je podřazení skutkových zjištění soudu pod ustanovení hmotného práva, typicky pod ustanovení trestního zákona, což nebyl tento případ. Dovolatelka brojila proti jinému nesprávnému hmotně právnímu posouzení, spočívajícímu ve vadném posouzení otázky promlčení trestního stíhání, které je institutem hmotného práva, ale netýká se přímo právního posouzení skutku. Stejně jako u předchozího dovolacího důvodu i v případě důvodu dovolání pod písmenem g) odst. 1 § 265b tr. ř. [a tudíž i důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., společně s nímž byly uplatněny] jej dovolatelka svými námitkami naplnila.

Nejvyšší soud tedy na podkladě podaného dovolání podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost výroku napadeného usnesení Městského soudu v Praze, jakož i řízení předcházející tomuto rozhodnutí. Nejvyšší soud přitom dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Dovolací soud se ztotožnil s názorem nejvyšší státní zástupkyně, že k promlčení trestního stíhání obviněného Ing. R. K. nedošlo, neboť v této trestní věci první usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 3. 5. 2005 je nutné považovat za úkon, jehož účinkem bylo přerušeno běhu promlčecí lhůty.

Pro přehlednost průběhu trestního stíhání obviněného Nejvyšší soud považuje za vhodné připomenout zásadní procesní úkony ve věci učiněné. Dne 3. 5. 2005 bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání obviněného a dalších dvou spoluobviněných vietnamské národnosti pro pokus trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 8 odst. 1 tr. zák. a § 150 odst. 1 tr. zák. spáchaného ve spolupachatelství, které bylo doručeno obviněnému Ing. R. K. dne 13. 5. 2005. Skutek, kterým se měli obvinění dopustit pokusu uvedeného trestného činu, byl v tomto rozhodnutí popsán tak, že „dne 19. 10. 2004 v P. ul. H. chtěli D. V., byt. V., nám. T. prodat k dalšímu obchodování 544 krabiček řezaného tabáku ke kouření v balení á 200g neoprávněně označených ochrannou známkou Česká směs Lulkový tabák, která je registrována Úřadem průmyslového vlastnictví pro vlastníka K. P., O., ačkoli věděl, že se jedná o padělek originálního výrobku a to za cenu nižší, než je běžná cena v obchodní síti“. Osoby obviněných pak byly v usnesení označeny takto: R. K., byt. M., L.; N. B. T. T., byt. M., F. M.; Q. D. N. N., byt. M., F. M. Státní zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4 podal dne 23. 3. 2006 (č. l. 174) na obviněné pro pokus uvedeného trestného činu obžalobu. Obvodní soud pro Prahu 4 se jí však meritorně nezabýval a usnesením ze dne 31. 3. 2006, sp. zn. 5 T 36/2006 (č. l. 176) věc vrátil státnímu zástupci k došetření mj. s tím, že osoby obviněných nejsou označeny tak, aby nemohly být zaměněny s jinými osobami, dále je v popisu skutku uvedeno, že obviněný věděl o padělcích, ale není jasno, který z obviněných. Policejní komisař proto podle § 131 odst. 1 tr. ř. vydal dne 2. 10. 2006 opravné usnesení k usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 3. 5. 2005 (č. l. 13), v němž v podstatě doplnil údaje u obviněných o jejich místo narození a státní příslušnost. V popisu skutku pak změnil z gramatického pohledu jednotné číslo u slovesa „věděl“ na číslo množné „věděli“. Tímto způsobem reagoval na vytýkaný nedostatek popisu subjektivní stránky a jednoznačně vyjádřil, že úmyslné zavinění se vztahovalo ke všem obviněným. Poté následovala dne 12. 3. 2007 v pořadí druhá obžaloba (č. l. 183), na jejímž podkladě Obvodní soud pro Prahu 4 rozhodl ohledně obviněného Ing. R. K. trestním příkazem ze dne 26. 3. 2007, sp. zn. 37 T 38/2007, (č. l. 188) tak, že jej uznal vinným pokusem trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu. Proti trestnímu příkazu podal dne 10. 4. 2007 (č. l. 190 a jeho odůvodnění na č. l. 197 a násl.) obviněný Ing. R. K. odpor.

Usnesením z téhož dne a stejné spisové značky obvodní soud zastavil trestní stíhání spoluobviněných

Q. D. N. a N. B. T. T. z důvodu, že skutek není trestným činem a není důvod k postoupení věci. Z podnětu stížnosti státního zástupce Městský soud v Praze napadené rozhodnutí obvodního soudu týkající se dvou spoluobviněných zrušil (viz usnesení ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 7 To 185/2007, č. l. 192 a násl.). Městský soud v tomto rozhodnutí označil za nesprávný způsob nápravy vady popisu skutku v usnesení o zahájení trestního stíhání proti obviněným postupem podle § 131 odst. 1 tr. ř., neboť o písařskou chybu, k jejíž nápravě je citované ustanovení určeno, se jednalo pouze u označení osob obviněných. Vyslovil jednoznačný názor, podle něhož náprava vyjádření subjektivní stránky trestného činu bude možná jen cestou vydání nového usnesení o zahájení trestního stíhání proti obviněným (srov. odůvodnění na č. l. 196). S ohledem na toto rozhodnutí Městského soudu v Praze Obvodní soud pro Prahu 4 namísto nařízení hlavního líčení ve věci obviněného Ing. R. K. usnesením ze dne 30. 5. 2007, sp. zn. 37 T 38/2007, (č. l. 232) vrátil státnímu zástupci k došetření i věc obviněného Ing. R. K. Obvodní soud pro Prahu 4 v tomto rozhodnutí citoval názor Městského soudu v Praze, podle něhož v popisu skutku v usnesení o zahájení trestního stíhání nebyla náležitě vyjádřena subjektivní stránka, tuto vadu nešlo zhojit postupem podle § 131 odst. 1 tr. ř., a proto bylo trestní stíhání zahájeno nezákonně. Současně označil obvodní soud za procesně neúčinné veškeré důkazy. Policejní komisař vydal tedy dne 14. 12. 2007 nové usnesení o zahájení trestního stíhání ohledně všech tří obviněných (č. l. 15), jež bylo obviněnému Ing. R. K. doručeno dne 29. 12. 2007. Usnesením ze dne 3. 1. 2008 byla věc obviněného Ing. R. K. vyloučena k samostatnému projednání (č. l. 20A) a státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4 podala u Obvodního soudu pro Prahu 4 na tohoto obviněného již v pořadí třetí obžalobu (ze dne 5. 2. 2008, č. l. 249), o níž však nebylo věcně rozhodnuto. Usnesením ze dne 11. 2. 2008, sp. zn. 4 T 20/2008, Obvodní soud pro Prahu 4 věc vrátil státní zástupkyni k došetření z důvodu procesní nepoužitelnosti některých důkazů, jež správně měly být po novém zahájení trestního stíhání opětovně provedeny. Po provedení doplnění dokazování byla dne 3. 7. 2008 podána další obžaloba (založena na č. l. 308), po níž následovala nejvyšší státní zástupkyní napadená usnesení obvodního a městského soudu (citována shora).

Zásadní otázkou pro posouzení důvodnosti podaného dovolání na podkladě vytykané vady hodnocení promlčení trestního stíhání obviněného Ing. R. K. soudy obou stupňů tedy bylo, zda usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 3. 5. 2005, jehož vady policejní komisař napravil vydáním tzv. opravného usnesení podle § 131 odst. 1 tr. ř. ve spojení s § 138 tr. ř., mělo účinek předpokládaný ustanovením § 67 odst. 3 písm. a) tr. zák., tj. přerušení promlčení trestního stíhání obviněného. Citovaná ustanovení trestního řádu zakotvují možnost kdykoli opravit písařské chyby a jiné zřejmé nesprávnosti, k nimž došlo ve vyhotovení rozsudku či usnesení a jejich opisech. Podmínkou je, že není možné tímto postupem odstraňovat věcné či procesní nedostatky.

Proto bylo třeba nejprve zkoumat, které náležitosti jsou zákonem vyžadovány pro usnesení o zahájení trestního stíhání. Ustanovení § 160 odst. 1 věta druhá tr. ř. stanoví, že výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován, a současně obviněný musí být označen stejnými údaji, jaké musí být uvedeny o osobě obžalované v rozsudku (§ 120 odst. 2 tr. ř., tj. jméno a příjmení, den a místo narození, zaměstnání a bydliště, popř. jiný údaj potřebný k tomu, aby nemohl být zaměněn s jinou osobou). Soudní praxe se přiklonila k názoru, že pro nezaměnitelnost skutku je nutné, aby jeho popis v usnesení o zahájení trestního stíhání obsahoval okolnosti charakterizující všechny zákonné znaky skutkové podstaty daného trestného činu. V opačném případě bude tento úkon stížen podstatnou procesní vadou, jež dává důvod pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření např. ve smyslu ustanovení § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. (viz č. [31/2006](#) Sb. rozh. tr.). Pokud jde o vyjádření subjektivní stránky činu, je však třeba vždy zkoumat, zda skutek tak, jak je popsán, vyvolává možnost pochybovat o druhu zavinění, který je v něm na počátku trestního stíhání spatřován. Např. u jednoduché krádeže, spáchané tak, že obviněný určitého dne a v určitém místě „využil nepozornosti zaměstnanců v obchodě a z otevřené pokladny odcizil finanční hotovost 15 000,- Kč“, nebude vůbec žádných pochyb o tom, že pachatel jednal v

přímém úmyslu, aniž by bylo třeba k vyjádření jeho zavinění uvádět podrobnější okolnosti. Při posuzování správnosti a zákonnosti rozhodnutí policejního orgánu o zahájení trestního stíhání je proto vždy nutné u jednotlivých trestných činů, tj. rozdílných skutkových podstat a okolností, za nichž byly spáchány, hodnotit nároky na popis skutku z hlediska naplnění zákonného požadavku na vyloučení jeho záměny s jiným skutkem i z hlediska vyjádření konkrétních znaků skutkové podstaty. Rovněž je třeba mít na zřeteli skutečnost, že tento úkon činí orgán činný v trestním řízení v počátečním stadiu trestního řízení, tudíž je samozřejmé, že okruh informací, jež tento orgán vedly k zahájení trestního stíhání proti určité osobě a pro konkrétní skutek, bude v další části trestního řízení rozšiřován na podkladě prováděných důkazů. Vyjádření zákonných znaků trestného činu, pro který je trestní stíhání zahajováno, tak může být v usnesení obecnější a stručnější než např. v obžalobě, i když natolik určité, aby nemohlo dojít k záměně skutku.

Problematikou požadavků na procesní úkon, jímž se zahajuje trestní stíhání, se v nedávné minulosti zabýval rovněž Ústavní soud, který zdůraznil, že v době rozhodování podle § 160 odst. 1 tr. ř. nelze po orgánech činných v trestním řízení požadovat natolik vyčerpávající vyjádření všech skutkových okolností, jež předmětný trestný čin charakterizují, neboť trestná činnost v tomto stadiu trestního řízení nemusí (a často ani nemůže) být prokázána a ve skutkové větě popsána natolik spolehlivě a v takové šíři, jako je tomu např. u podané obžaloby. Je tak zřejmé, že Ústavní soud při zkoumání rozhodování v rámci přípravného řízení z pohledu ústavními zákony garantovaných práv jednotlivců považuje zahájení trestního řízení za primární procesní předpoklad nezbytný k tomu, aby trestní stíhání bylo v konkrétní věci zahájeno a nadále vedeno. Z hlediska formulace jednotlivých znaků konkrétní skutkové podstaty trestného činu tak v této fázi trestního řízení postačí základní skutečnosti vymezující daný skutek tak, aby nemohl být zaměněn s jiným (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 2. 2004, sp. zn. III. ÚS 554/03, kde Ústavní soud dále poměrně přehledným způsobem vysvětluje svůj názor k otázce přípustnosti ingerence do rozhodování orgánů činných v přípravném řízení, kdy možnost zásahu do přípravného řízení Ústavním soudem je nutné vykládat přísně restriktivním způsobem. Dále např. usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 10. 2005, sp. zn. II. ÚS 369/05).

Z těchto důvodů musel Nejvyšší soud konstatovat, že usnesení o zahájení trestního stíhání vydané v předmětné trestní věci dne 3. 5. 2005 bylo z obsahového hlediska dostatečné a v podstatě vyhovující zákonným požadavkům.

Z trestního spisu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 37 T 38/2007 je patrné, že při specifikaci spoluobviněných Q. D. N. a N. B. T. T. policejní komisař (a následně také státní zástupce v obžalobě ze dne 23. 3. 2006) neupřesnil místo jejich narození a státní příslušnost. K nápravě nedostatku tohoto charakteru však nepochybně postačovalo vydání opravného usnesení podle § 131 odst. 1 tr. ř., v němž došlo k doplnění platných údajů data narození a bydliště obviněných o místo jejich narození a státní příslušnost. V předmětné věci nebylo totiž žádných pochyb o tom, že právě obvinění jsou osobami, vůči nimž je důvodně zahajováno trestní stíhání pro daný skutek a jejich označení jménem, datem narození a místem bydliště tak postačovalo k určení jejich totožnosti. Podstatný význam by doplňující údaje k osobám obviněných mohly mít v těch případech, kdy původní identifikační informace, jež takové osoby sdělí policejnímu orgánu, se následně projeví jako nepravdivé a dojde tím ke změně označení obviněné osoby. K této problematice srov. např. č. [48/1995](#) Sb. rozh. tr., kde naopak Nejvyšší soud vyloučil možnost postupovat podle § 131 odst. 1 tr. ř., když nesprávné označení osoby v usnesení o přípustnosti vydání do ciziny vedlo ke zcela rozdílné identitě této osoby. O takový případ se však v posuzované trestní věci nejednalo, navíc i soudy obou stupňů svůj požadavek na doplnění osobních údajů vztahovaly spíše k osobám vietnamské národnosti, dvou spoluobviněných Ing. R. K., u nichž lze určení identity považovat za více složité. Shodné stanovisko k otázce možnosti napravit neúplné označení obou spoluobviněných obviněného Ing. R. K. formou opravného usnesení zaujal ostatně i Městský soud v Praze v řízení o stížnosti

státního zástupce proti usnesení o zastavení trestního stíhání obviněných N. B. T. T. a Q. D. N. (viz odůvodnění jeho usnesení ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 7 To 185/2007, na č. l. 196).

Ve vyjádření subjektivní stránky však městský soud v citovaném usnesení spatřoval natolik závažné pochybení, které nebylo možno odstranit jako pouhou písařskou chybu (tímto názorem se cítil být zavázán obvodní soud, který i po vydání trestního příkazu ohledně obviněného Ing. R. K. se rozhodl stejnou věc vrátit státnímu zástupci k došetření). Tento právní názor však Nejvyšší soud posoudil jako nesprávný.

Podle výše citovaného znění skutku z prvního usnesení o zahájení trestního stíhání (zejména tučně označeného přisudku „chtěli“) a rovněž jeho právního vyjádření (trestný čin podle § 150 odst. 1 tr. zák. ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. ve formě spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák.) lze jednoznačně usuzovat na spolupachatelství všech obviněných, přičemž u spolupachatelů se předpokládá společný úmysl zahrnující jak jejich společné jednání, tak sledování společného cíle. Evidentně tudíž opomenutí užití plurálu ve výrazu zahrnujícím v popisu skutku úmysl („...věděl, že se jedná o padělky...“ namísto věděli) s přihlédnutím k uvedeným souvisejícím okolnostem bylo pouhou gramatickou chybou, která nijak nemohla ovlivnit logické pochopení charakteru zavinění, jež bylo u obviněných policejním orgánem shledáno. Vzhledem k tomu, že k nápravě vytýkané vady postačovalo doplnění jediného písmene k vyjádření vědomosti všech obviněných o existenci ochranné známky na zboží, jehož prodeje se společně měli zúčastnit, je možné takový nedostatek označit ve smyslu ustanovení § 131 odst. 1 tr. ř. za písařskou chybu. (Byť je subjektivní stránka v daném případě v podstatě vyjádřena právním pojmem „věděli“, nelze přehlédnout již prezentované názory o nárocích na formulaci popisu skutku na počátku trestního stíhání i další okolnosti tohoto konkrétního činu, za nichž byl spáchán.) Nejvyšší soud tak neshledal žádný důvod požadovat nápravu vydáním nového usnesení o zahájení trestního stíhání, když postačovalo učinit usnesení o opravě podle § 131 odst. 1 tr. ř. Pro rozhodnutí o podaném dovolání je však podstatné, že usnesení o zahájení trestního stíhání z 3. 5. 2005 bylo možné považovat v zásadě za správné.

Naopak za zcela nevyhovující zákonným náležitostem formulace skutku lze označit jeho popis v obžalobě ze dne 22. 3. 2006 (v této trestní věci se jednalo o první obžalobu), protože v něm vyjádření subjektivní stránky (na rozdíl od prvního usnesení od zahájení trestního stíhání) naprosto absentuje. Obvodní soud pro Prahu 4, jehož rozhodnutí potvrdil Městský soud v Praze, tedy důvodně vrátil věc státnímu zástupci k došetření. Zejména městský soud vystihl podstatu nejasností ohledně úmyslného zavinění u jednotlivých obviněných, přičemž paradoxně naznačil i tu možnost, že nedostatek byl způsoben písařskou chybou (viz str. 2 odůvodnění usnesení městského soudu založeného na č. l. 180-181).

Obecně Nejvyšší soud však dodává, že v určitých případech jsou vyšší nároky na popis subjektivní stránky bezpodmínečnou nutností, jak upozornil mj. i Ústavní soud např. v nálezu ze dne 6. 6. 1996, sp. zn. I. ÚS 46/96 (šlo o zahájení trestního stíhání pro skutek kvalifikovaný jako trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zák., u něhož subjektivní stránka musí zahrnovat i úmysl způsobit někomu škodu anebo opatřit sobě nebo jinému prospěch). Podrobnější popis okolností charakterizujících zavinění pachatele má dále význam v případech, v nichž existuje možnost kvalifikovat skutek podle rozdílných skutkových podstat, např. u trestných činů ublížení na zdraví, u nichž je subjektivní stránka zásadním rozlišovacím aspektem pro právní kvalifikaci. U těchto trestných činů je totiž možná jak úmyslná tak i nedbalostní forma zavinění v samostatných skutkových podstatách (srov. §§ 221 a 223 tr. zák.), případně spolu s určením zavinění k následku přichází v úvahu právní posouzení podle § 222 tr. zák. nebo § 224 tr. zák. Ve vztahu k těmto druhům trestných činů je tak důležité, aby již z rozhodnutí o zahájení trestního stíhání zřetelně vyplývaly veškeré znaky skutkové podstaty toho trestného činu, který v něm policejní orgán spatřuje. Takový požadavek na formulaci skutku je zásadní pro řádný výkon obhajovacích práv obviněného od počátku jeho trestního stíhání.

Nad rámec dovolání považoval Nejvyšší soud v daném kontextu, kdy soudy nesprávně vyhodnotily obsahovou stránku rozhodnutí o zahájení trestního stíhání a s tím související otázku přerušování běhu promlčecí lhůty, za vhodné připomenout další pochybení soudů, o nichž vypovídá předložený trestní spis. Obvodní soud pro Prahu 4 vydal trestní příkaz, jímž byl obviněný Ing. R. K. uznán vinným pokusem trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 8 odst. 1 tr. zák. a § 150 odst. 1 tr. zák., a který obviněný včas napadl řádným opravným prostředkem. V souladu s ustanovením § 314g odst. 2 tr. ř. měl obvodní soud správně postupovat tak, že měl nařídit hlavní líčení, popř. mohl učinit jiné rozhodnutí bez konání hlavního líčení, zásadně je však v tomto stadiu trestního řízení vyloučeno vrátit věc státnímu zástupci k došetření (srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. II. díl. 6. vydání. Praha : C. H. Beck 2008, str. 2389).

Dále je třeba Obvodnímu soudu pro Prahu 4 vytknout rozpor mezi jeho usnesením ze dne 11. 2. 2008 (Městský soud v Praze potvrdil dne 27. 3. 2008) a dovoláním napadeným usnesením ze dne 30. 7. 2008. V rámci prvně uvedeného rozhodnutí obvodní soud rozhodoval na podkladě obžaloby ze dne 5. 2. 2008 a konstatoval zde procesní nepoužitelnost některých důkazů, proto vrátil věc státnímu zástupci k došetření. Policejní orgán tedy provedl nové výslechy svědků a dne 3. 7. 2008 státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4 podala v posuzované věci již čtvrtou obžalobu, kterou se však obvodní soud věcně nezabýval, protože shledal podmínky pro zastavení trestního stíhání obviněného Ing. R. K. z důvodu jeho promlčení. Podle uvedeného soudu tříletá promlčecí lhůta počala běžet dne 19. 10. 2004 (doba spáchání trestného činu) a marně uplynula dne 19. 10. 2007. Během těchto tří let podle přesvědčení soudu byly učiněny pouze nezákonné úkony, první právní úkon vedoucí k přerušování běhu promlčecí lhůty - usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 14. 12. 2007 - převzal obviněný Ing. R. K. až dne 29. 12. 2007, tj. až po promlčení trestního stíhání. Zarážející tudíž je, z jakého důvodu obvodní soud přijal obžalobu ze dne 5. 2. 2008 a věc vrátil zpět do stadia přípravného řízení, když v této době již podle něj bylo trestní stíhání obviněného Ing. R. K. několik měsíců promlčeno.

Nejvyšší soud tak přisvědčil námitkám uplatněným nejvyšší státní zástupkyní v dovolání a shledal je důvodným. Po přezkoumání napadeného usnesení dospěl k závěru, že promlčení trestního stíhání obviněného Ing. R. K. v dané trestní věci nenastalo, protože usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 3. 5. 2004 znamenalo přerušování běhu promlčecí doby ve smyslu ustanovení § 67 odst. 3 písm. a) tr. zák., která tak počala plynout znovu. Rovněž tak předmětné usnesení o zahájení trestního stíhání nelze považovat za nicotný právní akt, který by neměl žádné právní účinky již jen z toho důvodu, že v daném případě policejní orgán, který usnesení vydal, postupoval v souladu se svou pravomocí. (Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2003, sp. zn. 22 Cdo 657/2003.) Nejednalo se ani o případ formálně učiněného úkonu, jehož cílem by bylo pouhé přerušování běhu promlčecí doby, naopak z dalšího průběhu trestního řízení zřetelně vyplývá vážná vůle orgánu státní moci trestně stíhat a potrestat konkrétního pachatele za konkrétní skutek, jímž naplnil znaky určitého trestného činu. Soud prvního stupně tedy pochybil, pokud rozhodl o zastavení trestního stíhání z důvodu jeho promlčení, a odvolací soud zjištěnou vadu nenapravit, naopak se s právním názorem nalézacího soudu ztotožnil.

Nejvyšší soud na podkladě dovolání nejvyšší státní zástupkyně podaného v neprospěch obviněného Ing. R. K. rozhodl podle § 265k odst. 1 tr. ř. o zrušení obou napadených usnesení včetně obsahově navazujících rozhodnutí a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 4 věc znovu projednat a rozhodnout.

V novém řízení tak bude třeba, aby se Obvodní soud pro Prahu 4 opětovně zabýval obžalobou obviněného Ing. R. K. včetně všech hledisek přípustnosti trestního stíhání, přičemž bude respektovat názory vyslovené Nejvyšším soudem, a neshledá-li jiné důvody k zastavení trestního stíhání než jeho promlčení, bude nutné se obžalobou meritorně zabývat.

Podle § 265s odst. 1 tr. ř. je soud nižšího stupně v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto dovolacím rozhodnutí a podle § 265s odst. 2 tr. ř. je povinen respektovat zákaz reformationis in peius.

Protože vady napadených rozhodnutí zjištěné Nejvyšším soudem na podkladě dovolání nejvyšší státní zástupkyně nebylo možno odstranit v případném veřejném zasedání dovolacího soudu, bylo rozhodnuto o tomto dovolání podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)